

Chuyên đề: Phép cộng có nhớ trong phạm vi 100 - Bí quyết tính nhẩm siêu tốc

Chào các em học sinh lớp 2 thân mến! Hôm nay, chúng ta sẽ cùng nhau khám phá một chủ đề rất thú vị trong môn Toán, đó là "Phép cộng có nhớ trong phạm vi 100". Thay vì chỉ đặt tính rồi tính một cách thông thường, chúng ta sẽ học thêm các mẹo tính nhẩm cực nhanh và chính xác nhé!

I. Nhắc lại kiến thức: Phép cộng có nhớ là gì?

Phép cộng có nhớ là phép cộng mà kết quả của hàng đơn vị lớn hơn hoặc bằng 10. Khi đó, chúng ta sẽ viết chữ số hàng đơn vị của kết quả và "nhớ 1" sang hàng chục.

1. Cách đặt tính rồi tính (Phương pháp cơ bản)

Đây là phương pháp nền tảng mà các em đã được học. Chúng ta hãy cùng ôn lại nhé.

Các bước thực hiện:

- Bước 1: Đặt tính.** Viết các số hạng thẳng cột với nhau (hàng đơn vị thẳng hàng đơn vị, hàng chục thẳng hàng chục). Viết dấu cộng ở giữa và kẻ vạch ngang.
- Bước 2: Tính từ phải sang trái.** Bắt đầu cộng từ cột hàng đơn vị trước.

3. **Bước 3: Xử lý "nhớ".** Nếu tổng ở hàng đơn vị lớn hơn hoặc bằng 10, ta viết chữ số cuối cùng của tổng vào kết quả (thẳng cột đơn vị), và nhớ 1 sang cột hàng chục.
4. **Bước 4: Cộng hàng chục.** Cộng các chữ số ở hàng chục và cộng thêm 1 (số đã nhớ).

Ví dụ 1: Tính $37 + 25$

- 7 cộng 5 bằng 12, viết 2, nhớ 1.
- 3 cộng 2 bằng 5, thêm 1 (nhớ) bằng 6, viết 6.
- Vậy: $37 + 25 = 62$.

Ví dụ 2: Tính $58 + 36$

- 8 cộng 6 bằng 14, viết 4, nhớ 1.
- 5 cộng 3 bằng 8, thêm 1 (nhớ) bằng 9, viết 9.
- Vậy: $58 + 36 = 94$.

II. Các phương pháp tính nhẩm nhanh phép cộng có nhớ

Bây giờ, chúng ta sẽ học các bí quyết để tính nhẩm mà không cần đặt bút tính. Các phương pháp này sẽ giúp các em tính toán nhanh hơn rất nhiều!

1. Phương pháp 1: Tách số hạng để làm tròn chục

Đây là phương pháp rất phổ biến và dễ áp dụng. Ý tưởng là chúng ta sẽ làm cho một số hạng trở thành số tròn chục (10, 20, 30,...) để việc cộng trở nên dễ dàng hơn.

Công thức: $a + b = a + (c + d) = (a + c) + d$ (trong đó $a + c$ là một số tròn chục)

Cách làm:

1. Xem số hạng thứ nhất cần thêm bao nhiêu đơn vị để thành số tròn chục.
2. Tách số hạng thứ hai thành hai phần: một phần để cộng với số hạng thứ nhất cho tròn chục, và phần còn lại.
3. Thực hiện phép cộng số tròn chục với phần còn lại.

Ví dụ 1: Tính nhẩm $48 + 7$

- Ta thấy 48 cần thêm 2 để thành 50 (số tròn chục).
- Ta tách số 7 thành 2 và 5.
- Lấy 48 cộng với 2 để được 50.
- Sau đó, lấy 50 cộng với 5, kết quả là 55.
- Vậy: $48 + 7 = 48 + (2 + 5) = (48 + 2) + 5 = 50 + 5 = 55$.

Ví dụ 2: Tính nhẩm $26 + 35$

- Ta thấy 26 cần thêm 4 để thành 30.
- Ta tách số 35 thành 4 và 31.
- Lấy 26 cộng với 4 để được 30.
- Sau đó, lấy 30 cộng với 31, kết quả là 61.
- Vậy: $26 + 35 = 26 + (4 + 31) = (26 + 4) + 31 = 30 + 31 = 61$.

2. Phương pháp 2: Tách theo cấu tạo số (Tách chục và đơn vị)

Phương pháp này dựa trên việc tách mỗi số thành tổng của số chục và số đơn vị, sau đó cộng các phần tương ứng lại với nhau.

Công thức: $ab + cd = (a0 + b) + (c0 + d) = (a0 + c0) + (b + d)$

Cách làm:

1. Tách mỗi số hạng thành số chục và số đơn vị.
2. Cộng các số chục với nhau.
3. Cộng các số đơn vị với nhau.
4. Cộng hai kết quả vừa tìm được lại với nhau.

Ví dụ 1: Tính nhẩm $45 + 38$

- Tách $45 = 40 + 5$; Tách $38 = 30 + 8$.
- Cộng các số chục: $40 + 30 = 70$.
- Cộng các số đơn vị: $5 + 8 = 13$.
- Cộng hai kết quả: $70 + 13 = 83$.
- Vậy: **$45 + 38 = 83$.**

Ví dụ 2: Tính nhẩm $67 + 29$

- Tách $67 = 60 + 7$; Tách $29 = 20 + 9$.
- Cộng chục: $60 + 20 = 80$.
- Cộng đơn vị: $7 + 9 = 16$.
- Cộng hai kết quả: $80 + 16 = 96$.

- Vậy: $67 + 29 = 96$.

3. Phương pháp 3: Làm tròn rồi trừ đi

Phương pháp này đặc biệt hữu ích khi có một số hạng có chữ số hàng đơn vị là 8 hoặc 9.

Công thức: $a + b = a + (b + c) - c$ (trong đó $b + c$ là một số tròn chục)

Cách làm:

1. Chọn số hạng có đuôi là 8 hoặc 9, làm tròn nó thành số tròn chục gần nhất (bằng cách cộng thêm 1 hoặc 2).
2. Thực hiện phép cộng với số đã làm tròn.
3. Lấy kết quả trừ đi số mà chúng ta đã thêm vào ở bước 1.

Ví dụ 1: Tính nhẩm $57 + 19$

- Ta thấy số 19 rất gần số 20. Ta làm tròn 19 thành 20 (cộng thêm 1).
- Thực hiện phép cộng: $57 + 20 = 77$.
- Vì đã cộng thêm 1 ở trên, bây giờ ta phải trừ đi 1: $77 - 1 = 76$.
- Vậy: $57 + 19 = 57 + (20 - 1) = (57 + 20) - 1 = 77 - 1 = 76$.

Ví dụ 2: Tính nhẩm $63 + 28$

- Ta làm tròn 28 thành 30 (cộng thêm 2).
- Thực hiện phép cộng: $63 + 30 = 93$.
- Trừ đi 2 mà ta đã thêm vào: $93 - 2 = 91$.
- Vậy: $63 + 28 = 63 + (30 - 2) = (63 + 30) - 2 = 93 - 2 = 91$.

III. Bảng so sánh các phương pháp và luyện tập

Để các em dễ hình dung, chúng ta hãy cùng thử tính một phép tính bằng cả 3 phương pháp nhé!

Phép tính: $38 + 27$

Phương pháp	Cách thực hiện	Kết quả
1. Tách số làm tròn chục	$38 + 27 = 38 + (2 + 25) = (38 + 2) + 25 = 50 + 25$	65
2. Tách theo cấu tạo số	$38 + 27 = (30 + 20) + (8 + 7) = 50 + 15$	65
3. Làm tròn rồi trừ đi	$38 + 27 = (40 - 2) + 27 = (40 + 27) - 2 = 67 - 2$	65

Các em thấy không, dù dùng cách nào thì chúng ta cũng ra cùng một kết quả. Tùy vào từng phép tính, các em có thể chọn phương pháp mình thấy dễ và nhanh nhất nhé!

Mẹo nhỏ để ghi nhớ:

- Khi một số có đuôi là 8, 9, hãy nghĩ ngay đến phương pháp "Làm tròn rồi trừ đi".
- Khi các số đơn vị cộng lại không quá khó, phương pháp "Tách theo cấu tạo số" rất hiệu quả.

- Phương pháp "Tách số làm tròn chục" là phương pháp đa năng, có thể áp dụng cho hầu hết các trường hợp.

Chúc các em học thật tốt và trở thành những "nhà toán học nhí" tính toán siêu nhanh nhé!

VIDOCU.COM